

EEN LEVEN VOOR DE MYCOLOGIE

DRS. H.S.C. HUIJSMAN (1900 - 1986)

Na een langdurige ziekte waar hij gelukkig zelf geen weet van had, overleed op 24 september j.l. Henk Huijsman op 86-jarige leeftijd. In hem verloor de Nederlandse Mycologische Vereniging één van haar ereleden en tegelijk één van haar oudste en bekendste leden.

Doordat hij zich al jaren geleden uit de actieve mycologie terugtrok, is voor de jongere leden van de N.M.V. de naam Huijsman nog slechts verbonden aan het auteurschap van een aantal soorten plaatjeszwammen, determinatietabellen en publicaties. Maar voor de ouderen was hij lang één van de weinige amateur-leden van de N.M.V. met een grote professionele kennis van de agaricologie die tot de wetenschappelijke kern van de vereniging behoorde, decennia lang de vraagbaak was voor velen, veel buitenlandse contacten onderhield en veel van de groten in het vak, vooral de Franse, persoonlijk kende.

Henk Huijsman groeide op in Twente en had al vroeg een grote belangstelling voor de natuur. In 1927 raakte hij in de ban van de paddestoelen, zoals hijzelf onder de titel "Bekeerd" in de eerste aflevering van *Fungus* beschreef, en aan die ban is hij nooit meer ontkomen. Zij die hem de laatste jaren nog bezochten kunnen daarvan getuigen; al spoedig na de eerste begroetingen nam het gesprek een mycologische wending en bleek dat hij zich in gedachte nog veel met de mycologie bezig hield, hoewel zijn herbarium al naar Leiden was verhuisd en zijn bibliotheek was verkocht.

In zijn circa 30 wetenschappelijke publicaties schreef Henk over zeer verschillende groepen Agaricales, maar twee daarvan hadden zijn grote voorliefde, namelijk *Inocybe* en de *Lepiota*-achtige plaatjeszwammen. Eén van zijn meest frequent aangehaalde en nog steeds gevraagde artikelen is: *Observations sur le "genre" Lepiota*, dat in 1943 in *Mededeelingen* 28 verscheen en zich kenmerkt door een voor die tijd opvallend zorgvuldige analyse van ook andere microscopische kenmerken dan alleen sporen en cystiden. Jammer dat het toen door hem voor het in Nederland ontdekte Odeurzwammetje opgerichte geslacht *Coolia* later om nomenclatorische redenen moest worden omgedoopt in *Squamanita*.

Kijkt men de index van *Fungus* in, dan blijkt dat Henk vroeger ook heel wat populaire artikelen schreef. Zij zijn in vele jaargangen te vinden. De later in *Coolia* gepubliceerde determinatietabellen voor de Nederlandse Boleten en Parasolzwammen zijn lang in gebruik gebleven.

Dat Henks productie van mycologische artikelen niet nog veel groter was had twee geheel verschillende oorzaken. Ten eerste liet zijn gezondheid hem vrijwel zijn gehele leven lang enkele malen per jaar in de steek. Ten tweede deed zijn grenzeloze wetenschappelijke nieuwgierigheid hem elk interessant lijkend spoor volgen. Hierdoor had hij altijd veel pijlen op zijn boog, waarvan hij er slechts enkele in de vorm van publicaties de wereld instuurde. Zo heeft hij eens, toen niemand zich nog erg druk maakte over de sporewandbouw bij Agaricales, getracht zich een beeld te vormen van de structuurverschillen die ten grondslag liggen aan de grote verscheidenheid aan sporewandstructuren bij bruinsporige plaatjeszwammen. Uiteindelijk moest hij het opgeven, omdat het oplossende vermogen van zijn microscoop daarvoor te gering bleek.

Daar Henk als oogarts enkele malen van praktijk veranderde, werd er vaak verhuisd en was hij in de gelegenheid tussen de vaak zeer drukke werkzaamheden door mycologische ervaring op te doen in verschillende delen van ons land, achtereenvolgens in Twente, Zeeland, Zuid-Holland en de Achterhoek. Toen hij in 1953 zijn praktijk neerlegde om zich geheel aan de mycologie te kunnen wijden verhuisden de Huijsmannen naar Leiden, om dicht bij het Rijksherbarium te zijn. Van dat instituut werd hij spoedig honorair medewerker. In die tijd begonnen de jaarlijkse langdurige mycologische reizen naar Frankrijk en Zwitserland. Aangelokt door klimaat en paddestoelen vestigde het echtpaar zich in 1958 in het laatstgenoemde land in de Jura, waar vruchtbare mycologische jaren werden doorgebracht. Het winterse sneeuwruimen moe vestigde het zich daarna weer in Nederland, eerst enige jaren in Wageningen en in 1974 in Beilen. In die laatste periode werd ook nog een mycologisch seizoen in Uppsala in Zweden doorgebracht. Het is dus geen wonder dat weinigen zich met Henk konden meten wat veldervaring betrof.

Behalve in zijn publicaties heeft veel van Henks mycologische kennis zijn neerslag gevonden in zijn herbarium en de dozen vol aantekeningen die daarbij horen. Soms gaan die notities vergezeld van fraaie aquarellen van zijn vrouw Lie die hem op al zijn tochten trouw vergezelde.

Henk Huijsman was natuurlijk niet alleen mycoloog; hij was bijvoorbeeld ook een kundig oogarts en een begaafd pianist - maar de mycologie heeft in zijn leven een grote rol gespeeld en hij in de Nederlandse mycologie. Menig lid van de N.M.V., waaronder ook de schrijver van dit stukje, heeft zeer veel aan hem te danken.

Kees Bas.

IN MEMORIAM E.T. NANNENGA

Op 14 september 1986 overleed dhr. E.T. Nannenga, op de leeftijd van 79 jaar. Hij was gedurende vele jaren lid van onze vereniging, maar daar hij de laatste jaren niet meer actief kon zijn, zullen er maar weinigen zijn die hem kenden. Hij had een brede belangstelling, o.a. voor korstmossen, stuifzwammen en wieren, maar ook voor schaken en biljarten. Zijn plan om aan Gasteromyceten te gaan werken heeft hij helaas nooit kunnen verwezenlijken.

Ons medeleven gaat uit naar zijn vrouw, Elly Nannenga-Bremekamp, en naar hun kinderen. Wij wensen hen veel sterkte om dit verlies te kunnen dragen.

A.E. Jansen en C.M. Swart - Velthuyzen.

Coolia 30(1) januari 1987

EEN ZELDZAME RUSSULA DICHT BIJ ONZE GRENS

MAARTEN VAN VUURE, *Prins Willem Alexanderlaan 7, 7242 GH Lochem*

SUMMARY

Russula lilacea Quél. var. *carnicolor* Bres. is redescribed and habitus and microscopical details are illustrated.

Als Hans van de Berg mij opbelt voor een van over de grens meegenomen *Russula*, die ze moeilijk kan thuisbrengen en die door haar wordt beschreven als een kleine niet scherp smakende soort met een rose poot, denk ik dadelijk aan *Russula nitida*, maar haar stellige verzekering dat de onbekende bij Beuk en Haagbeuk gestaan heeft, doet me twifelen. Zo kom ik er de volgende dag toch toe, even naar Hengelo te rijden om de vondst zelf te bekijken. Als me de twee exemplaren voorgeschoteld worden, weet ik ze niet direct onder te brengen, omdat nu blijkt dat ze witte sporen hebben, zodat *nitida* uitgesloten is. Als ik met de microscoop het weefsel van de hoedhuid onder ogen krijg, zie ik geen dermatocystiden, maar wanneer ik dan thuis de hoedhuid met carbolfuchssine behandel, ontdek ik duidelijk geïncrusteerde hyfen, waardoor het niet moeilijk wordt deze voor mij nog nieuwe soort te determineren. Maar alvorens nu de nieuweling uitvoerig aan u voor te stellen, wil ik eerst even vermelden, dat Henk Piepenbroek de vinder is en zijn vondst aan mij heeft afgestaan, waarvoor ik hem alsnog hartelijk bedank.